

Recensie 'De Hondenstrontvreter'

Door Han Groen

Een verhaal over een getormenteerde Heerlense jongen, zonder dat – zoals gebruikelijk – op de achtergrond de mijnlamp gloeit en zachtjes romantische glück-aufmuziek klinkt. Dát is voor de literatuur uit de Zuid-Limburgse Mijnstreek een verademing.

Fré Videler (1946) begaat, zoals bekende Limburgse reclamemannen als Pierre Bogaers eerder deden, heel bekwaam het literaire pad. Zijn schrijfstijl en verteltrant zijn doordacht direct. De korte hoofdstukken houden de 21e-eeuwse zap-lezer in het verhaal en nodigen steeds weer uit om aan het volgende te beginnen.

Is het een psychologische roman over een geesteszieke jongen, of is dat thema alleen maar een kapstok om een autobiografie over zijn jeugd aan op te hangen? Is de afloop van het verhaal een metafoor voor het einde van de jeugdperiode of beschrijft Videler daarmee juist veelomvattender zijn eigen actuele situatie?

Het boek blijft na lezing nog lang nasudderen, wekt vragen op, het meesterteken voor een schrijver.

Het dragende thema is de worsteling van de verteller met zijn schaduw. Van kind tot adolescent bestrijden zij elkaar. De verteller, noch diens omgeving weet daarmee in de jaren vijftig raad. Deze geestesziekte wordt in DSM-IV (diagnostisch handboek voor geestesziekten) niet beschreven, maar is in de psychiatrische literatuur bekend; er wordt een verband gelegd met depressiviteit of schizofrenie. In de tijd waarin het verhaal is gesitueerd, de jaren zestig van de vorige eeuw, was deze aandoening nog niet beschreven en wist de omgeving daar geen raad mee.

Dat is ook tegelijk het andere gezicht van de vertelling: een jeugd in de jaren vijftig in Heerlen, toen welvarend. Ferry Dielaars, zoon van een Heerlense politiemann, groeit op tegen de achtergrond van de florerende mijnindustrie, omgeven door de ouderlijke kleinburgerlijke idealen over de juiste wijk, de juiste school en de gehoorzaamheid aan gezag en kerk en bang "voor wat de mensen van ons denken".

Voor zijn generatie-/streekgenoten schildert Videler met losse trefzekere streken een warm en herkenbaar decor, maar vermijdt kundig de valkuil van nostalgie. Hierdoor kunnen niet-Heerlenaren en jongere generaties met deze context geen enkele moeite hebben.

Het verhaal is rijk gelardeerd met beeldspraak over essentiële tegenstellingen: goed en kwaad, leven en dood, ouderliefde-ouderhaat, zin en zinloosheid, erkenning-miskennen, moed-lafheid. Juist dit maakt lezing van het boek uiterst aantrekkelijk, zeker in het besef dat de auteur door ziekte uitermate moeizaam schrijven kan. Eigenlijk is het een verslag van extreme wilskracht en een gevecht tegen het onvermijdelijke.

Thema, schrijfstijl en inhoud maken dat dit uiterst lezenswaardige boek zondermeer een plaats op de boekenplank thuis verdient, niet in de winkel of webshop.

Han Groen (juni 2012)

De Heerlense jurist en literator Han Groen recenseert al geruime tijd boeken en media voor o.a. NBD-Biblion.